

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muistiinpanot pakolaiskiintiövirikamiestyöryhmän kokouksesta 20.8.2024

Kokouksessa oli läsnä [REDACTED]

Kokouksen aiheena oli keskustella pakolaiskiintiön kohdentamisesta vuodelle 2025. UNHCR:n oli toimittanut kohdentamista koskevan ehdotuksen Suomelle SM/MMO oli jaellut sen tiedoksi pakolaiskiintiövirikamiestyöryhmälle ja pyytänyt toimittamaan kirjalliset kommentit 23.8.2024 mennessä.

SM esitteli lyhyesti UNHCR:n ehdotusta. UNHCR ehdottaa [REDACTED]

Pakolaiskiintiön kohdentamisesta on saatu ministeri Rantasen alustavia linjauksia. Ministeri toivoo kiintiössä valittavan 90% naisia ja tyttöjä. UNHCR on aiemmissa keskusteluissa todennut, että noin 2/3 taso (60-65 % kiintiöstä) voisi olla korkein mahdollinen naisten ja tyttöjen osuus. Ministeri toivoo myös hätätapauskiintiöstä ja ETM-valinnoista luopumista ja että näiden tilalle valittaisiin venezuelalaisia pakolaisia. Ministeri toivoo painotettavan sellaisia kansalaisuuksia, jotka saadaan tarvittaessa palautettua takaisin kotimaihinsa. Valinnoissa tulisi huomioiden myös terveydenhuollon kantokyky.

Keskusteltiin alustavista näkemyksistä UNHCR:n ehdotukseen.

UM totesi vahvan tukensa UNHCR:n ehdotukselle ja ettei nähdä erityistä tarvetta vastaanottaa venezuelalaisia pakolaisia. UM pitää hätätapauskiintiötä hyvin tärkeänä ja tukee vahvasti näiden tapausten valintaa myös jatkossa. UM pitää erityisesti afgaanien valintaa pakolaiskiintiössä hyvin tärkeänä, erityisesti kun Suomella ei ole muita humanitaarisen tuen väyliä afgaaneille. UM tukee myös syyrialaispakolaisten huomioimista kiintiössä. UM ehdotti harkittavaksi, voisiko myös Libanonista valita syyrialaisia pakolaisia Libanonin tilanteen ollessa hyvin haastava. UM totesi ETM:n osalta olevan hyvin positiivista, että Sudan on huomioitu UNHCR:n esittämissä kansalaisuuksissa ja olisi hyvä, jos Suomi voisi tältä osin huomioida myös Sudanin tilanteen ETM-valintojen kautta. UM tukee ehdotettua painotusta naisiin ja tyttöihin mutta toteaa myös, ettei tulisi olla liian tarkkoja raameja, jotta kiintiö saadaan täytettyä. UM pitää hyvänä, että UNHCR mainitsee erikseen vammaiset henkilöt ehdotuksessaan ja myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen valinta olisi hyvä ottaa huomioon. Myös kongolaisten valintaa tuetaan, vaikka eivät UNHCR:n ehdotukseen sisällykään.

Migri korosti, että jatkuvuutta on hyvä ylläpitää ja afgaanien ja syyrialaisien valinta kiintiössä on sen vuoksi kannatettavaa. Syyrialaisien valinta Turkissa on toimivaa, siellä voidaan hyödyntää EUAA:n Resettlement Support Facility (RSF) -keskusta, minkä käyttäminen on maksutonta Suomelle. Migri toivoo, että kongolaiset sisältyisivät edelleen kiintiöön, vaikka UNHCR ei niitä Suomelle ehdottanutkaan. ETM:n osalta Migri totesi, että jos ETM:n kautta otetaan kiintiöpakolaisia, kansalaisuuksien määrän tulisi olla rajattu aiempien vuosien tapaan muutamaaan, jotta käytännön

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

valintatyöskentely on tehokasta. ETM-valintojen kohteen olisi Nigerin sijaan hyvä olla Ruanda. Nigerin turvallisuustilanne on herkkä eikä välttämättä ole varmuutta, että valintamatkaa voisi toteuttaa Nigeriin ja siitä voisi aiheutua lisäkustannuksia. Kohdentamispäätöksessä tulisi kohteita valittaessa ylipäänsä huomioida, että valintamatkan tekeminen olisi mahdollista. Migri toivoo, että kohdentamispäätökseen kirjattaisiin mahdollisimman tarkasti medikaalitapausten määrä sekä kuinka monta kotoutumisen kannalta haasteellista tapausta kiintiössä on mahdollista vastaanottaa. Migri toivoo, että UNHCR esittäisi 20 % enemmän tapauksia suhteessa kiintiöpaikkoihin, jotta voidaan tehdä tosiasiallisesti valintoja ja kiintiö saadaan täyteen. Migri toteaa, että ministerin tavoite 90 % naisten ja tyttöjen osuudeksi on haastava UNHCR:lle ja pitää tavoitetasoa 2/3 parempana.

Supo puolsi kongolaisten valintaa. Ruanda on valintakohteena ollut toimiva ja menettelyiltään helppo kohde. Supo totesi, että vuoden 2024 pakolaiskiintiössä ETM-valinnat on rajattu eritrealaisiin, etiopialaisiin ja sudanilaisiin ja jos ETM-valintoja tehdään jatkossa, niin toivotaan suppeasti kansalaisuuksia. Supo pitää toivottavana, että UNHCR:n esitykset olisivat mahdollisimman kokonaisia perheitä ja kaikki perheenjäsenet olisivat mukana haastatteluissa. Supo totesi venezuelalaisten mahdollisen valinnan osalta, että kyseessä on kokonaan uusi ryhmä, josta ei vielä ole kokemuksia.

Migri kommentoi venezuelalaisiin, että mikäli harkittaisiin venezuelalaisten määrän nostamista, voisi olla tarkoituksenmukaista tehdä valintamatka etävalintojen sijaan. Etävalintoina tehtävä 50 henkilön otto työllistää ja haastattelut vievät vie noin kaksi viikkoa. Otto on ollut ensimmäisen vuoden osalta haastava mutta jos venezuelalaisten valintoja jatketaan, voi toisen vuoden osalta prosessi olla toki Perun UNHCR:lle tutumpi. Olisi hyvä pitäytyä venezuelalaisten osalta samassa määrässä kuin nyt, sillä kokemuksia ei vielä ole. UM ehdotti harkittavaksi, että venezuelalaisten osalta pidettäisiin välivuosi ja odotettaisiin kokemuksia ensimmäisestä valinnasta ennen päätöksiä jatkosta.

TEM pitää UNHCR:n ehdotusta lähtökohtaisesti hyvänä ja kannatettavana. Ehdotus sisältää samoja ryhmiä kuin aiemmin ja vastaanoton ja kuntien näkökulmasta jatkuvuus on hyvä. TEM kertoi kuntakentältä saadun toiveen, että kongolaisten vastaanottoa jatkettaisiin. Mahdollisen ETM:n osalta TEM toivoi pakolaisten vastaanottoa Nigerin sijaan Ruandasta, sillä vastaanotto olisi näin sujuvampaa myös kuntien näkökulmasta, kun saapumisten viivästymisiä olisi vähemmän. Mahdollisten ETM-valintojen kansalaisuuksien rajaaminen on myös TEM:n näkökulmasta toivottavaa. TEM totesi, että hätätapauskiintiö nähdään tärkeäksi ja on harmillista, jos siitä luovutaan. TEM totesi UNHCR:n mainitsevan yksin olevat alaikäiset henkilöt ehdotuksessa ja totesi ryhmän vastaanoton olevan sinänsä kannatettavaa mutta olisi hyvä tietää määriä etukäteen.

SM/KVY totesi, että viime vuonna Suomi antoi komissiolle kaksivuotisen sitoumuksen ja näkee tämän keskustelun pohjalta, että sitoumukseen tulisi joitakin muutoksia vuodelle 2025. Komissio on alustavasti vastannut, että muutokset alueisiin, joilta pakolaisia valitaan, olisivat mahdollisia mutta lopullinen vahvistus saadaan vasta syyskuussa.

Todettiin, että virkamiesnäkökulmasta preferoidaan valintoja tehtäväksi valintamatkoilla. Tätä tukee myös kotoutumisen arvioinnin parempi mahdollistaminen sekä myös etäyhteyksien toimivuus. Supo kommentoi Libanonin turvallisuustilanteen olevan niin vaikea, ettei valintamatka liene mahdollinen. Migri totesi saman haasteen myös Iranin osalta mutta toistaiseksi Iranin valintamatka on toteutuksessa. TEM kommentoi, että etähaastatteluilla valittujen haasteet jatkuvat myös vielä Suomeen asettautumisessa, sillä henkilöiden tulee hakea DVV:ssä rekisteröintiä henkilökohtaisesti ja kunnat joutuvat järjestämään tätä viranomaisasiointia.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Keskusteltiin terveydenhuollon kantokyvyn huomioimisesta taustamuistiossa. STM:n suuntaan keskusteluja on avattu. TEM totesi, että vallitsevan käytännön mukaan, jos esitettävän henkilön terveydentilalla voi olla pidempiä vaikutuksia kuin mitä kustannuksia kunnille korvataan, niin on varmistettu ennen valintapäätöksen tekemistä, että henkilöllä on kuntapaikka ja kunta on tietoinen ottaessaan henkilön vastuulleen, että kustannukset jatkuvat, vaikka valtion korvattavuusaika 10 vuotta päättyy. Näissä tilanteissa kunta ottaa tietoisesti vastuun näistä henkilöistä. Tämän kaltaisia tapauksia on harvoin, ei edes joka vuonna ja hyvin usein vastaanottoon halukas kunta on löytynyt.

Kohdentamispäätöksen valmistelun aikataulun osalta SM/MMO kertoi, että SM/MMO käy jatkokeskustelut poliittisen johdon ja UNHCR:n kanssa ja lähettää ehdotuksen sen jälkeen virkamiestyöryhmän kommentteille. Kommentteja ehdotukseen pyydetään 9.9. mennessä. Pakolaiskiintiön kohdentaminen pyritään käsittelemään sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmässä 26.9, jota varten asiakirjat on toimitettava 16.9. mennessä. Ministerityöryhmän jälkeen SM/KVY tiedottaa komissiota mahdollisista Suomen sitoumuksen muutoksista ja SM/MMO tiedottaa UNHCR:ää kohdentamispäätöksen sisällöstä, minkä jälkeen Migri ja UNHCR voivat alkaa valmistella valintoja. Ministeri allekirjoittaa kohdentamispäätöksen joulukuussa sen jälkeen, kun eduskunta on vahvistanut vuoden 2025 talousarvion.